

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Finlands klimatlag

Lagstiftningsråd
Tuomas Aarnio
Oslo 12.1.2015

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Syftet med klimatlagen

” Syftet med propositionen är att skapa en grund för planering och genomförande av en långsiktig, konsekvent och kostnadseffektiv klimatpolitik på ett öppet och förutsägbart sätt.

Den föreslagna lagen har karaktären av en målinriktad ramlag som gäller de statliga myndigheterna och som inte innehåller några materiellrättsliga bestämmelser för olika branscher.

Genom lagen säkerställs att de klimatpolitiska planerna grundar sig på en bred och mångsidig kunskapsbas.

Vid utarbetandet att planerna ska också ekonomiska och sociala liksom för samhällsutvecklingen väsentliga faktorer, såsom sysselsättningen beaktas.”

Klimatlagens innehåll i ett nötskal

- Långsiktigt mål för minskning av utsläpp av växthusgaser (minst 80 % år 2050 jämfört med 1990)
- En långsiktig klimatpolitisk plan (till 2050) utarbetas minst vart tionde år
- En klimatpolitisk plan på medellång sikt minst en gång per valperiod
- En nationell plan för anpassning till klimatförändringen vart tionde år
- En redogörelse ges till riksdagen om varje klimatpolitisk plan
- En årsberättelse till riksdagen om utsläppsutvecklingen och förverkligandet av planen på medellång sikt
- Vetenskapligt sakkunnigorgan ska tillsättas som stöd för klimatpolitisk planering (jfr. Finlands klimatpanel)
- Statliga myndigheter ska i sin verksamhet främja genomförandet av planerna

Varför en lag?

Juridiska synpunkter

- Planeringssystemet kräver inte en lag > högst en förordning – jfr nuvarande och tidigare regeringars strategier (justitieministeriet)
- ”svagt bindande rättsregler” borde användas restriktivt men då klimatlagen är avsedd att vara målinriktad och inte bindande, så kan den föreslagna lagen anses vara ”acceptabel” (justitieministeriet)
- En lagstadgad skyldighet för regeringen att ge en redogörelse till riksdagen om kp-planer ”rimmar illa” med grundlagens 44 § som ger regeringen möjlighet att själv bedöma om en redogörelse behövs (grundlagsutskottet 43/2014 rd)
- I anslutning till klimatlagen kan framföras sådana vägande skäl i gällande klimatförändringen och dess samhälleliga betydelse som talar för att koppla riksdagen till diskussionen om klimatpolitiken (grundlagsutskottet)

Varför en lag, fortsättning

- Vill man formellt knyta riksdagen till utformningen av klimatpolitiken kan de ske enbart genom lag

POLITISKA ARGUMENT

- Målen för klimatpolitiken globalt kommer gradvis att skärpas → åtgärderna i den nationella klimatpolitiken blir mera krävande och förutsätter en mer systematisk och konsekvent uppföljning av utvecklingen
- Den klimatpolitiska planeringen och uppföljningen måste vara mera förutsägbar och formbunden → olika aktörers roller behöver förtydligas
- Medborgerliga rättigheter och samhällelig acceptans av klimatpolitiken ska säkerställas → öppenhet i beredningen och genomförandet + riksdagen starkare involverad

Motargument till en klimatlag

- Det nuvarande systemet (utan lag) fungerar bra, målen nås
- Det föreslagna lagen medför bara ytterligare arbete och ingen nytta
- Energipolitiken är en väsentlig del av klimatpolitiken och de måste hållas ihop (liksom i EU och den nationella energi-och klimatstrategin); likaså betonade man på jord-och skogsbruksidan och trafiksidan vikten att behålla den nuvarande praktiken
- En stor del av utsläppen berörs av EU:s utsläppshandelsmekanism och kan inte regleras i klimatlagen; likaså EU:s jordbrukspolitik

Regeringens proposition till klimatlag RP 82/2014 rd

<http://www.eduskunta.fi/> eller <http://www.finlex.fi/sv/>

- Regeringsprogrammet 2012: klimatlagen utreds
- Våren 2012 studie om klimatlagen; september seminarium
- Mars 2013 – maj 2014 arbetsgrupp, utlåtanden etc.
- Propositionen gavs i juni 2014 till riksdagen
- Utskottsbehandlingen pågår, miljöutskottet har huvudansvaret
- Plenariebehandlingen sker antagligen i februari
- Lagen kan väntas träda i kraft i början av maj
- Sittande regering kan inom vissa gränser påverka tidtabellen för de planeringsprocesser som lagen föreskriver.
- Energi- och klimatstrategier kommer att utarbetas även i fortsättningen